

INFORMACJA NR 411.1.2024
BURMISTRZA MIASTA CZŁUCHÓW

z dnia 3 grudnia 2024 r.

w sprawie realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2021-2024

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1292) przedstawia się sprawozdanie z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2021 - 2024. Gminny Program Opieki nad Zabytkami w okresie sprawozdawczym wykonano poprzez realizację niżej wymienionych zadań wpisujących się w priorytety, kierunki i działania w nim zawarte. **Realizacja priorytetu I Rewaloryzacja elementów dziedzictwa kulturowego i kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta odbywała się poprzez kierunki:**

1. Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego w ramach, którego zaplanowano działania:

- prowadzenie kontroli stanu zachowania – Wojewódzki Konserwator Zabytków dokonuje kontroli na miejscu wystosowując zalecenia lub wystawiając decyzję nakazującą zgodnie z dyspozycją ustawową raz na 2 lata,
- prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkach – otoczenie, grunty stanowiące własność Gminy włączone są w zakres bieżącego koszenia, opróżniania koszy i oczyszczania terenu,
- poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych będących własnością miasta – zrealizowano dokumentację oraz roboty budowlane w ramach zadania „Renowacja starego cmentarza w Człuchowie”, „Zabezpieczenie i konserwacja elementów dziedzictwa Zamku w Człuchowie, opracowano również dokumentację projektową dla zadania „Przebudowa ul. Królewskiej w Człuchowie”.

2. Poprawa atrakcyjności zabytków w ramach, którego zaplanowano działania:

- poprawa dostępności do obiektów zabytkowych- w ramach wymiany opraw oświetleniowych na terenie miasta zrealizowano również wymianę na terenie wpisanym do rejestru zabytków – Zamku, na którym prowadzono także roboty zabezpieczające elementów dziedzictwa.
- przygotowanie mechanizmu dofinansowania prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach niebędących własnością miasta - mimo możliwości prawnej zawartej w art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie ustalono zasad dofinansowania prac remontowo- konserwatorskich, wykorzystuje się natomiast środki zewnętrzne, jeżeli pojawiają się takie źródła finansowania. Za przykład taki może posłużyć projekt unijny „Dziedzictwo i Kultura małych ojczyzn” realizowany w przeszłości, niedawno zakończony projekt „Rewitalizacja Śródmieścia”, czy „Renowacja Krypty Grzebalnej” w kościele Św. Jakuba Ap. Na potrzeby realizacji prac konserwatorskich zawarto w dniu 03 sierpnia 2023r. porozumienie z Parafią Rzymsko – Katolicką w Człuchowie w sprawie przeprowadzenia renowacji krypty grzebalnej, umieszczonej pod dawnym prezbiterium Kościoła parafii Św. Jakuba Apostoła. Porozumienie zostało zrealizowane na nieruchomości wpisanej do rejestru Zabytków A- 188, którą parafia użyczyła Gminie, na czas określony, w celu wykonania zadania inwestycyjnego tj. od dnia 28 lipca 2023r. do czasu zakończenia prac. Zadanie dofinansowane było ze środków Funduszu Inwestycji Strategicznych „POLSKI ŁĄD”.
- informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwych źródłach finansowania prac remontowo- konserwatorskich - w ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie wykonano prace remontowe w następujących budynkach:

1. komunalnych zlokalizowanych przy:

- 1) ul. Szczecińskiej 25 – budynek w GEZ,
- 2) ul. Traugutta 3- budynek w GEZ,
- 3) ul. Traugutta 1- budynek w GEZ,

2. wspólnot mieszkaniowych przy:

- 1) WM Plac Bohaterów 1,
- 2) WM Szczecińska 12,
- 3) WM Szczecińska 21- budynek w GEZ,

- 4) WM Szczecińska 22,
- 5) WM Traugutta 6 – budynek w GEZ,
- 6) WM Sobieskiego 6- budynek w GEZ,
- 7) WM Szczecińska 2- budynek w GEZ,
- 8) WM Traugutta 7a. Spośród 11 budynków objętych pracami 7 znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków i uzyskały one unijne dofinansowanie. Jednocześnie procesowi rewitalizacji towarzyszy partycypacja społeczna, w związku z czym właściciele brali czynny udział w tym procesie i byli szeroko informowani o jego przebiegu.

3. Ochrona krajobrazu kulturowego w ramach, którego zaplanowano działania:

- Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie uwzględnienia ochrony zasobów zabytkowych i walorów przyrodniczych- teren miasta pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 74 %, z których wynikają wiążące inwestorów zasady ochrony dziedzictwa kulturowego.**Realizacja priorytetu II Budowanie tożsamości kulturowej mieszkańców miasta i promocja zasobów dziedzictwa kulturowego wg założeń Programu Opieki nad Zabytkami odbywała się poprzez kierunki:**

1. **Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w tworzeniu oferty turystycznej** W ramach, którego zaplanowano działania:

- Wydawanie map i przewodników popularyzujących wiedzę o zasobach dziedzictwa kulturowego miasta oraz jego walorach turystycznych- zrealizowano wydawnictwa:
 - a) „Człuchowski szyfr Jerzego z Dąbrowy” – publikacja broszurowa, wydanie rodzinnej trasy turystycznej z rysunkami bydgoskiego grafika Andrzeja Wróblewskiego, zawierająca mapkę centrum miasta oraz arkusz z naklejkami przedstawiającymi różne obiekty w Człuchowie.
 - b) „Nowe Drogi Jakubowe na Pomorzu”- sfinansowanie 100 egzemplarzy przewodnika po Drodze Człuchowskiej Świętego Jakuba wiodącej z Pelplina przez Człuchów do Polanowa – trasy będącej częścią Pomorskiej Drogi Świętego Jakuba, która wraz z innymi tego typu europejskimi szlakami kończy się w Santiago de Compostela w Hiszpanii.
 - c) Folder turystyczny „Człuchów. Poznaj, by pokochać”
 - d) Mapa atrakcji „Człuchów” – aktualny plan miasta z naniesionymi rysunkami najciekawszych obiektów.
 - e) Mapa turystyczna „Szlakiem Zamków Gotyckich”
 - f) Mapa turystyczna „Szlakiem Zamków i Fortyfikacji”
 - g) Kalendarz biurkowy „Człuchów w obiektywie” na 2023
 - h) Kalendarz ścienny na 2023r. i 2024r. przedstawiający zabytki miasta.
 - Utworzenie systemu identyfikacji wizualnej obiektów zabytkowych, walorów przyrodniczych i szlaków turystycznych-Quest Historyczny spacer po Człuchowie. Informacje www.QUESTY.org.pl lub w bezpłatnej aplikacji mobilnej Questy – Wyprawy Odkrywców na smartfony
 - „Miasto i Gmina jakich nie znacie”,
 - „Szlak Zamków Gotyckich”,
 - „Szlak Zamków i Fortyfikacji”,
 - Wyznaczanie nowych tematycznych szlaków turystycznych wykorzystujących dziedzictwo kulturowe miasta:
 - „Szlak Zamków Gotyckich”.
 - „Szlak Zamków i Fortyfikacji”.
2. **Popularyzacja wiedzy o dziedzictwie kulturowym miast** w ramach, którego zaplanowano działania:
- współpraca z jednostkami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami w zakresie upowszechniania wiedzy i organizacji wydarzeń edukacyjnych, dotyczących dziedzictwa kulturowego miasta:

- a) „Człuchowskie spacery z przewodnikiem” – odbywały się w każdy wtorek wakacji.
- b) Miejski Konkurs Wiedzy Regionalnej „Historia i Zabytki Człuchowa”- organizator Towarzystwo Miłośników Ziemi Człuchowskiej i Miejska Biblioteka Publiczna zrealizowany w listopadzie 2024r.
- c) Inicjatywy Muzeum Regionalnego: „Noc Muzeów”, „Piknik historyczny”.
- d) Lawendowy Jarmark Św. Jakuba – miejsce historyczne: Rynek, Kościół Św. Jakuba, Święto Patrona Miasta.
- współpraca z mediami w celu promocji dziedzictwa kulturowego - „Pomorze na weekend” gdański oddział Telewizji Polskiej wyemitował zrealizowany w Człuchowie na terenie Zamku odcinek, który dostępny jest w Internecie na stronie TVP Gdańsk oraz w You Tube. (2021r.). „Twoje fajne miasto” RMF FM (czerwiec 24) Cykl audycji radiowych w terenie – Rynek w Człuchowie (sierpień 24)
 - opracowywanie i wydawanie publikacji popularyzujących wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego miasta Współtworzono wydawnictwa:

„Ziemia Człuchowska Gdzie Przeszłość i Natura Tworzą Lokalne Skarby”.

„Miasto i Gmina Człuchów jakich nie znacie”.

„Legendy Województwa Pomorskiego”.

3. Poprawa dostępności do informacji o zabytkach znajdujących się na terenie miasta w ramach, którego zaplanowano działania:

- Zapewnienie warunków do badania i dokumentowania obiektów zabytkowych - badania archeologiczne prowadzone na Zamku przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego kontynuowane są od wielu lat i wzbogacają wiedzę na temat miejsca i jego historii. Wiążą się z nimi również prace zabezpieczające wykopy archeologiczne oraz konserwacja odkrytych fragmentów zabudowań, a także zabytków ruchomych pozyskanych podczas badań.

Zabezpieczenie i konserwacja elementów dziedziny Zamku w Człuchowie

Renowacja starego cmentarza w Człuchowie

Wartość zadania: 315 999,99 zł

Dofinansowanie: 200 000,00 zł z RPOZ

Renowacja zabytkowych nagrobków na cmentarzu przy Placu Bohaterów w Człuchowie

Wartość zadania: 428 750,00 zł

Dofinansowanie: 390 040,00 zł z RFOZ

Renowacja krypty grzebalnej, umieszczonej pod dawnym prezbiterium Kościoła parafii pw. Św. Jakuba w Człuchowie

Wartość zadania: 329 640,00 zł

Dofinansowanie: 323 047,20 zł z RPOZ

Burmistrz

Ryszard Szybajło